

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
КАТЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІМЕНІ
ПРОФЕСОРА ІВАНА КОВАЛИКА
КАТЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ІМЕНІ
АКАДЕМІКА МИХАЙЛА ВОЗНЯКА**

МАГІСТЕРСЬКИЙ СЕМІНАР: МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань **03 Гуманітарні науки**
за спеціальністю **035 Філологія,**
спеціалізацією **035.01 – Українська мова та література**

ЛЬВІВ–2022

УДК 378.147

Магістерський семінар: методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.01 – Українська мова та література. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 20 с.

Укладачі:

Купчинська З.О. – доктор філологічних наук, доцент кафедри української мови імені професора Івана Ковалика

Микитюк В.І. – доктор педагогічних наук, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури імені академіка Михайла Возняка

Асіїв Л.В. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови імені професора Івана Ковалика

Рецензенти:

Кочан І.М. – доктор філологічних наук, професор кафедри українського прикладного мовознавства

Легкий М.З. – доктор філологічних наук, професор кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства

Розглянуто та схвалено до друку на засіданні кафедри української мови імені професора Івана Ковалика (протокол № 1 від 29.08.2022)

Розглянуто та схвалено до друку на засіданні кафедри української літератури імені акад. Михайла Возняка (протокол № 1 від 01.09. 2022)

Розглянуто та схвалено до друку на засіданні вченої ради філологічного факультету (протокол № 2 від 26.09.2022)

У методичних рекомендаціях для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.01 – Українська мова та література. висвітлюються організаційно-методичні засади магістерського семінару у підготовці майбутніх філологів-магістрів.

ВСТУП

З-поміж навчальних дисциплін, які вивчають магістранти, особлива роль належить «Магістерському семінару». Це дисципліна, яка має на меті формувати у студентів науковий світогляд: розуміння логіки планування, створення та презентації філологічних досліджень. Саме на ньому студенти від розгляду теоретичних основ філології переходять до практичного застосування своїх знань. Водночас важливим елементом стратегії роботи в межах цього курсу є систематизація тих інтелектуальних здобутків, які студенти набувають при вивченні філологічних дисциплін. На магістерському семінарі передбачається поглибити вміння студентів працювати з першоджерелами і науковою філологічною літературою. Безумовною передумовою успішної роботи на семінарі є ретельне вивчення термінології, текстів першоджерел, збір фактичного матеріалу, його опрацювання тощо. Вагомою частиною навчального процесу на магістерському семінарі постає розширення і поглиблення вмінь і навичок магістранта щодо наукової інтерпретації зібраного фактажу і його оформлення у цілісний і системний науковий текст, де б витримувалися усі вимоги до наукового стилю. Написання магістерських робіт має свою специфіку, що полягає в дослідженні української мови та творів і явищ мистецтва слова, а відтак передбачає, з одного боку, особливий творчий підхід до предмета дослідження, а з іншого – науковий виклад і стандартизоване оформлення.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Магістерський семінар» є створення для магістрантів сприятливого фахового середовища для формування структури власного дослідження, визначення найбільш відповідних методів його проведення та опрацювання наукової літератури за напрямом; формування практичних знань, необхідних для належної підготовки та успішного захисту магістерської роботи.

Завдання:

- створити навчально-наукову дослідницьку групу, робота в якій допоможе магістрантам здійснювати наукові дослідження на належному рівні та відповідно до встановленого плану;
- сформуванню в магістрантів цілісне теоретичне уявлення про методологію наукового пізнання;
- ознайомити учасників семінару з вимогами до наукових досліджень, основами їх планування, організації;
- ознайомити магістрантів із науковими методами, які застосовуються в процесі дослідження;

- передати магістрантам знання та вміння зі здійснення пошукової та творчої діяльності в професійній сфері;
- навчити магістрантів здійснювати наукові комунікації, брати участь у публічному обговоренні результатів науково-дослідної діяльності на різних етапах виконання магістерської роботи;
- спрямувати магістрантів у сучасне русло гуманітаристики, адже магістерська робота має містити покликання на відповідний досвід не лише мовознавства та літературознавства, а й на досягнення суміжних наук.

У результаті вивчення курсу магістрант повинен **знати**:

- методологію наукового пізнання;
- сучасні наукові дослідження з проблематики своєї наукової теми, зокрема бути всебічно обізнаним із історіографією, щоб у своїй роботі врахувати напрацювання попередників;
- сучасні тенденції, напрями і закономірності розвитку української науки;
- принципи організації наукової діяльності та наукових досліджень;
- алгоритми постановки теми, проблеми та мети наукового дослідження;
- принципи системного мислення у науковій діяльності;
- основи методології емпіричних досліджень;
- методи теоретичних та прикладних досліджень;
- технологію роботи над магістерською роботою;
- особливості постановки і доведення наукової проблематики, адже магістерська робота – це самостійне дослідження, теоретичний та практичний матеріал якого має бути викладено конкретно, логічно й аргументовано, без надмірного цитування, з перевагою власних оцінок і думок випускника як автора;
- технологію презентації, захисту та впровадження результатів наукових досліджень.

повинен **вміти**:

- ефективно організовувати науково-дослідну діяльність;
- аналізувати сучасні процеси розвитку мовознавства/літературознавства і вибирати адекватні методи наукових досліджень;
- формулювати тему, проблему та мету наукового дослідження;
- виділяти об'єкт і предмет дослідження;
- розробляти план проведення науково-дослідних робіт;
- вибирати й ефективно використовувати сучасну методологію дослідження;
- здійснювати системний підхід до дослідження явищ і процесів;
- проводити наукові дослідження із застосуванням емпіричних методів;
- виконувати обробку емпіричного фактажу;
- формулювати гіпотези, розроблювати класифікації, отримувати і обґрунтовувати наукові результати з використанням методів теоретичного дослідження;
- ефективно використовувати існуючі інформаційні ресурси з різних джерел, аналізувати й обробляти інформацію;
- застосовувати сучасні методи та інструменти наукового дослідження;

- виконувати оформлення, презентацію, захист та впровадження результатів науково-дослідної роботи;
- аналізувати, оцінювати і порівнювати різні теоретичні концепції в галузі дослідження і робити висновки;
- проводити самостійне наукове дослідження, що характеризується академічною доброчесністю;
- генерувати власні нові наукові ідеї, доводити їх до кола зацікавлених осіб, розширюючи межі наукового пізнання;
- демонструвати уміння самостійно аналізувати мовне явище або ж літературний твір та обґрунтовувати власну інтерпретацію наукової проблеми;
- оцінювати достовірність результатів наукових досліджень;
- провадити наукову дискусію.

2. КУРС СПРЯМОВАНИЙ НА ДОСЯГНЕННЯ ТАКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ:

загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно.
- ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.
- ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

фахові компетентності:

- ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.
- ФК 2. Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.
- ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.
- ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
- ФК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.
- ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.
- ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
- ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.
- ФК 11. Здатність до створення, редагування, реферування і систематизації текстів усіх типів.

Передбачається досягнення таких *програмних результатів навчання*:

ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН 8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

3. ФОРМИ ЗАНЯТЬ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ

Робота на магістерському семінарі побудована за принципом колоквиуму із застосуванням активних методів викладання, зокрема, міні-конференцій зі студентськими доповідями та обговореннями тематичних проблем, дискусій, індивідуальних робіт тощо з акцентом на самостійну одноосібну роботу студентів. Передбачається опрацювання спеціальних наукових текстів, підготовка рецензії на наукові статті та доповіді, наукових коментарів. Робота в процесі семінару пов'язана також з розробкою проєктів

магістерського дослідження, представлення окремих частин кваліфікаційної роботи та її обговорення.

Вивчення дисципліни завершується заліком на основі представлених частин магістерського проекту.

Курс магістерського семінару розроблено для супроводу написання магістерської роботи, він допомагає студентам розібратися в основних вимогах до написання наукових робіт, починаючи від вибору теми до формулювання висновків роботи.

4. ЕТАПИ КУРСУ МАГІСТЕРСЬКОГО СЕМІНАРУ

Модуль I.

Тема 1. *Магістерська наукова робота: базові поняття структури та змісту*

До базових понять структури та змісту роботи належить вибір теми дослідження. Вибір теми магістерської роботи не повинен мати випадковий характер, він має бути обдуманим. Студент має визначитись у своїх наукових інтересах, у межах яких він хотів би працювати й далі. Тематику магістерських робіт розробляє випускова кафедра, затверджує її на засіданні та схвалює рада факультету. Проте магістрант має можливість запропонувати і свою тему з необхідним обґрунтуванням доцільності її дослідження.

При обранні теми магістрант мусить враховувати свої інтереси, нахили, а також такі фактори, як актуальність теми, її наукове і практичне значення, ступінь висвітлення питання в науковій літературі, доступність бази дослідження тощо.

Назва теми магістерської роботи повинна бути короткою, відповідати обраній спеціальності та суті вирішеної наукової проблеми чи завдання, вказувати на мету магістерського дослідження і його завершеність. Іноді для більшої конкретизації до назви слід додати невеликий підзаголовок.

Магістрант разом зі своїм керівником обговорюють структуру роботи та її зміст. Магістерська робота повинна містити титульну сторінку, зміст, вступ, основну частину (2–3 розділи), висновки, список використаних джерел, а також додатки (при необхідності). Обсяг основного змісту роботи (без списку використаних джерел і додатків) – 70–80 сторінок комп'ютерного набору.

Після затвердження теми на кафедрі доцільно розпланувати час для роботи над нею. Календарний план-графік виконання магістерської роботи студент погоджує з науковим керівником. Укладаючи такий календарний план, здобувач враховує конкретні умови, індивідуальні особливості, бюджет часу. Студент зобов'язаний дотримуватися календарного плану виконання магістерської роботи, що дає змогу вчасно і якісно написати кваліфікаційну роботу і подати її в терміни, визначені графіком навчального процесу і встановлений кафедрою (попередній захист роботи) та факультетом (захист перед екзаменаційною комісією).

При складанні календарного плану особливо суттєвим є дотримання логічної послідовності виконання етапів роботи. Встановлення конкретних термінів проведення дослідження не тільки сприяє самоорганізації магістранта, а й дає можливість своєчасно отримати консультацію наукового керівника, який може на всіх етапах виконання магістерської роботи контролювати її хід і коригувати зміст.

У цьому важливим є те, що на заняттях магістерського семінару здобувач поетапно буде представляти свої напрацювання. Науковий апарат магістерської роботи (актуальність теми, об'єкт і предмет дослідження, його мета і гіпотеза, завдання дослідження, методи дослідження та ін.) кожен магістрант репрезентуватиме на заняттях магістерського семінару.

Тема 2. Основні етапи наукового дослідження. Вимоги до написання науково-дослідницької магістерської роботи. План-проспект роботи.

На заняттях магістерського семінару кожен магістрант має представити план-проспект роботи. Ключові слова (актуальність обраної теми, об'єкт і предмет дослідження, його новизна, мета і завдання) магістрант окреслює у Вступі.

Основна частина магістерської роботи зазвичай складається з двох-трьох розділів. Теоретичний розділ вміщує виклад основних методів дослідження, відповідних методик та огляд літератури з теми магістерської роботи. У практичному(их) розділі(ах) вичерпно викладають результати власних досліджень із виокремленням того нового, що вноситься в розробку означеної проблеми. Магістрант повинен оцінювати повноту вирішення поставлених завдань, визначати достовірність одержаних результатів, порівнювати їх з аналогічними результатами українських і зарубіжних дослідників, обґрунтовувати необхідність подальших досліджень. Тему магістерської роботи з української мови чи літератури треба формулювати з огляду на сучасні тенденції в мовознавстві і літературознавстві, а нерідко й у суспільно-політичному житті. Об'єктом літературознавчого дослідження переважно є доробок письменника чи окремих період історії письменства.

У процесі обробки одержаного матеріалу виникають, звичайно, окремі питання, деякі з яких магістрант може вирішити самостійно, звертаючись до першоджерел, до літератури. Проте бувають питання, які потребують консультації з науковим керівником.

У мовознавчій роботі корисно подавати таблиці, графіки, схеми, діаграми, які візуалізують дослідження.

Наприкінці емпіричної частини дослідження повинні бути Висновки про підтвердження//не підтвердження гіпотези дослідження.

Тема 3. Методологія дослідження. Методи первинного опрацювання зібраного матеріалу

Функції методології:

- визначення і побудова предмета дослідження з формулюванням загального вихідного розуміння його суті;
- визначення мети кожного окремого дослідження у співвіднесенні з метою вивчення предмета в цілому;
- розроблення методів і прийомів дослідження мови та літературного процесу і настанов щодо їх практичного застосування;
- оцінка ступеня відповідності результатів дослідження поставленим перед ним цілям.

Філософські засади методології у мовознавстві та літературознавстві:

- закон загального зв'язку явищ;
- закон руху;
- принцип єдності і боротьби протилежностей;
- закон переходу кількісних змін у якісні;
- взаємовідношення категорій форми і змісту між собою та з іншими категоріями.

Методологія має три рівні: загальнофілософську методологію, яка поширюється на всі науки; загальнонаукову методологію, яка стосується методів і принципів, актуальних для окремих наук, що охоплюють літературознавство і мовознавство; спеціально-лінгвістичну

методологію, яка стосується методів і прийомів, специфічних як для мовознавства, так і літературознавства.

Емпіричні методи пізнання відіграють велику роль у науковому дослідженні. Вони не лише є основою для закріплення теоретичних передумов, а й часто становлять предмет нового відкриття, нового наукового дослідження. До них належать: спостереження, експеримент, порівняння, опис тощо. Інші методи та прийоми дослідження (аналіз, синтез, узагальнення, індукція, дедукція, аналогія, гіпотеза).

Тема 4. Історіографія питання. Особливості опрацювання наукової літератури. Робота з каталогами.

Бази даних можна розділити на бібліографічні й фактографічні. Бібліографічні бази даних містять так звану вторинну інформацію, тобто дані про публікації. Первинну інформацію (власне публікації: книги, статті, словники, художні тексти, діалектні записи тощо) можна почерпнути в бібліотеках та частково в інтернеті. Фактографічні бази даних (художні тексти, діалектні записи, різноманітні покажчики тощо) містять у собі дані фактичного характеру і є доступні в архівах та бібліотеках.

У процесі підготовки до написання магістерської роботи студенти підбирають і вивчають наукові джерела, складають бібліографію. Дієву допомогу студенту в цьому надає науковий керівник, а також працівники бібліотек. Самостійний пошук наукових джерел здійснюється за допомогою бібліотечних каталогів (систематичного, алфавітного), реферативних журналів, бібліографічних довідників. Особливу увагу слід звернути на періодичні видання: газети, журнали, де можна знайти останні результати досліджень спеціалістів. Важливо підібрати джерела сучасної зарубіжної наукової літератури. Важливо також правильно використовувати і сучасні інформаційно-комунікаційні технології.

Тема 5. Технічні вимоги до тексту кваліфікаційної роботи. Загальні правила оформлення списку використаних джерел та літератури.

Вимоги та правила оформлення магістерських робіт відповідно до чинних нормативних положень.

Специфіка і структура наукового тексту.

Основні вимоги до наукового тексту.

Особливості мови та стилю магістерських робіт.

Вимоги до оформлення списку літератури.

Складання списків літературних джерел.

Тема 6. Цитування, покликання в науково-дослідницькій магістерській роботі. Дотримання академічної доброчесності.

При написанні магістерської роботи потрібно робити посилання на використані джерела, ідеї і висновки, на яких розроблюється проблема і вирішуються завдання дослідження, а також на рисунки, таблиці, представлені матеріали, які наводяться в самій роботі. Це дає змогу відшукати документи і перевірити достовірність цитованих відомостей, допомагає краще з'ясувати зміст тексту магістерської роботи.

Загальні **вимоги до цитування** такі:

- а) текст цитати починають і закінчують лапками і наводять у тій граматичній формі, в якій його подано у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання;

використання цитати у тексті передбачає вказування номеру джерела у списку літератури та обов'язково номер сторінки джерела із якого взято цитату;

б) цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора; пропуск окремих слів при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками;

в) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути дуже точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів;

г) кожна цитата і непряме цитування обов'язково супроводжуються посиланням на джерело за його порядковим номером у «Списку використаних джерел», наприклад, [5], [34]. Якщо використовують відомості з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати також номери сторінок із джерела, на яке дано посилання в роботі, наприклад, [6, с. 15], [17, с. 123–125].

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після загальних висновків. Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв. Джерела найкраще розмішувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць.

Тема 7. Джерельна база дослідження. Карткування матеріалу.

Належна джерельна база – необхідна умова якісної підготовки магістерської роботи. Основні принципи і засади джерелознавства як наукової дисципліни та її значення для філологічних досліджень.

Поняття джерельної бази мовознавчого та літературознавчого дослідження.

Тема 8. Особливості роботи зі словниками. Опрацювання словникової статті. Опрацювання ілюстративного літературознавчого матеріалу.

Мовознавчі та літературознавчі дослідження різняться своїми методиками праці над зібраним матеріалом. Магістерські роботи з мови головно опираються на лексикографію, а літературознавчі дослідження орієнтуються на читання та перечитування твору, аналіз якого передбачений у магістерській роботі.

Модуль II

Тема 1. Загальнонаукові та спеціально-лінгвістичні методи дослідження.

Усі загальнонаукові методи поділяємо на три групи:

- методи емпіричного дослідження;
- методи теоретичного пізнання;
- загальнологічні методи і прийоми дослідження.

Ознайомлення з різними методиками філологічного аналізу дасть можливість

магістрантові виробити свої індивідуальні схеми опису та наукової інтерпретації фактичного матеріалу відповідно до поставлених завдань та мети наукових студій.

Спеціально-лінгвістичні методи дослідження:

- *Порівняльно-історичний метод* – сукупність прийомів і процедур історико-генетичного дослідження мовних сімей і груп, а також окремих мов для встановлення закономірностей їх розвитку.
- *Зіставний метод (контрастивний, типологічний)* – сукупність прийомів дослідження й опису мови через її системне порівняння з іншою мовою з метою виявлення її специфіки.
- *Структурний метод* – метод синхронного аналізу мовних явищ лише на основі зв'язків і відношень між мовними елементами. Соціолінгвістичні методи ґрунтуються на синтезі лінгвістичних і соціологічних процедур.

Різноманітні частковолінгвістичні методи опрацювання мовного матеріалу:

- дискурсний аналіз;
- дистрибутивний аналіз;
- компонентний аналіз;
- метод ступінчатої ідентифікації об'єкта дослідження;
- контекстуальний або контекстологічний аналіз;
- прагматичний;
- семемний аналіз;
- структурно-смісловий аналіз матеріалу;
- дискурс-аналіз тощо.

Особливості філологічного аналізу. Вироблення індивідуальної схеми опису та інтерпретації матеріалу. Особливості магістерської роботи з літературознавства, яка повинна бути науковим дослідженням, у якому студенти, з одного боку, практично застосовують знання зі своєї спеціалізації для вирішення конкретної мети, а з іншого – демонструють уміння самостійно аналізувати літературний твір і обґрунтовувати власну інтерпретацію наукової проблеми.

Тема 2. Особливості збору матеріалу відповідно до теми магістерської роботи (діалектний, онімний, граматичний тощо матеріал); мовознавчий і літературознавчий аналіз художніх текстів.

Збір матеріалу залежить від теми дослідження. Кожна тема матиме особливі підходи до фактажу, який опрацьовуватиметься в магістерській роботі (анкетування, записи діалектних текстів, польовий збір мікротопонімії, опрацювання архівних текстів тощо); бібліографічна праця, опрацювання епістолярію, інтерв'ю, вивчення рецепції художніх текстів у науковому і читацькому ракурсі, безпосередній аналіз.

Тема 3. Вимоги до структури та оформлення магістерської роботи.

Магістерська робота повинна бути оформлена відповідно до плану і правильно грамотно виконана. У вступі слід коротко викласти оцінку сучасного стану наукової проблеми, новизну та актуальність досліджуваної теми, сформулювати актуальність, зв'язок з науковими програмами, планами, а також вказати мету роботи, об'єкт і предмет дослідження, обрані методи, розкрити сутність даної роботи та значущість отриманих результатів. Об'єкт і предмет дослідження мають співвідноситись як загальне (широке,

родове) та конкретне (вузьке, видове) поняття. Об'єктом літературознавчого дослідження переважно є доробок письменника чи окремий період історії письменства. Предметом – конкретний твір або ж риса (особливість) творчості письменника чи конкретна тенденція розвитку письменства певного часу.

В основній частині, поділеній на окремі розділи, викладають зміст теми дослідження. В кожному розділі повинна бути завершеність змісту, головна ідея, а також тези підтверджені фактами, думками різних авторів, результатами анкетування, експерименту, аналітичних даних практичного досвіду. Думки мають бути пов'язані між собою логічно, увесь текст має бути підпорядкований одній головній ідеї. Кожний висновок повинен логічно підкріпляти попередній, один доказ впливати з іншого. Інакше текст втратить свою єдність. До кожного розділу роботи необхідно зробити висновки, а по закінченні роботи – формулюють загальні висновки до всієї роботи в цілому. На заключному етапі передбачається уточнення студентом вступу та формування висновків до магістерської роботи, оформлення списку літератури та додатків, редагування тексту, його доопрацювання з урахуванням зауважень наукового керівника, підготовка роботи до захисту.

У висновках потрібно наголосити на якісних та кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів дослідження, викласти рекомендації щодо їх використання. В стислій формі, в логічній послідовності викладаються зроблені автором узагальнення, пропозиції та їх значимість. Такий висновок повинен бути покладений в основу доповіді при захисті випускної кваліфікаційної роботи перед ЕК. Висновки – прерогатива і мета дослідника-автора роботи, тому тут немає місця для цитування. Натомість студент викладає свої найголовніші міркування на узагальненому рівні.

Тема 4. Написання вступу. Представлення його на семінарі.

У Вступі розкривається постановка проблеми, її актуальність, зв'язок з найважливішими завданнями. Магістрант повинен обґрунтувати актуальність теми, її особливість і значущість у конкретній галузі науки, сформулювати мету роботи і завдання, які необхідно виконати для досягнення поставленої мети. Потрібно акцентувати на науковій новизні здобутих результатів. Необхідно показати відмінність здобутих результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни (вперше отриманих суджень та оцінок, удосконалено, дістало подальший розвиток). Має бути висвітлене практичне значення дослідження. У роботі треба подати власне бачення щодо використання на практиці здобутих результатів. Якщо в магістранта є відповідний досвід наукової роботи, то потрібно показати апробацію результатів роботи (участь у конференціях, круглих столах, публікації).

На магістерському семінарі студент оприлюднює свій вступ. Заохочуємо до створення презентації. Відбувається його обговорення, дискусія.

Тема 5. Написання теоретичного розділу. Представлення на семінарі.

У теоретичному розділі основної частини магістранти подають огляд літератури за темою і вибір напрямів досліджень; викладають загальну методiku й основні методи дослідження. Загальний огляд критичної літератури варто подати у вигляді переліку головних дослідників титульної проблеми з обов'язковими покликами (біля кожного прізвища) на відповідні праці й із зазначенням конкретного наукового внеску кожного згаданого вченого.

В огляді літератури студент окреслює основні етапи розвитку наукової думки за своєю темою. Студент, обравши тему, повинен активізувати своє філологічне чуття, актуалізувати здобуті знання і налаштуватися на пошуковий лад. Стисло аналізуючи роботи, магістрант повинен назвати ті питання, що залишились не розв'язаними і, отже, визначити своє місце в розв'язанні проблеми.

На магістерському семінарі студент оприлюднює і представляє публічно теоретичний розділ.

Модуль III

Тема 1. *Написання практичного(их) розділу(ів). Представлення на семінарі.*

У практичному(их) розділі(ах) магістрант представляє опрацювання того фактичного матеріалу, який він зібрав. Викладає результати власних досліджень із висвітленням того нового, що студент зробив, дослідив. Студент повинен давати оцінку щодо повноти виконання поставлених завдань, оцінку достовірності здобутих результатів, їх порівняння з аналогічними результатами науковців тощо. У практичному(их) розділі(ах) часто є підрозділи, які мають бути логічно і семантично пов'язані між собою.

Тема 2. *Написання висновків. Вимоги до висновків.*

У висновках подають важливі наукові та практичні результати, узагальнені умовиводи, ідеї, думки, оцінки, пропозиції, рекомендації автора. Висновки повинні корелюватися з поставленими завдання в роботі, наголошувати на якісних та кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтовувати їх наукову значущість, перспективи та рекомендації щодо подальшого наукового опрацювання. Важливо, щоби висновки відповідали сформульованим у вступі меті й завданням, але не дублювали їх.

У першому пункті висновків студент магістратури оцінює стан проблеми, що досліджуватиме. Далі розкриває методи вирішення поставленої мети. Можна починати кожен з висновків, наприклад, зі слів «проаналізовано», «досліджено», «розглянуто», «рекомендовано» тощо.

Тема 3. *Особливості наукового стилю.*

Основні ознаки наукового стилю:

- ясність (понятійність) і предметність тлумачень;
- логічна послідовність і доказовість викладу;
- узагальненість понять і явищ;
- об'єктивний аналіз;
- точність і лаконічність висловлювань;
- аргументація та переконливість тверджень;
- однозначне пояснення причинно-наслідкових відношень;
- переконливість;
- аналіз;
- синтез;
- аргументація;
- докладні висновки.

Тема 4. Особливості наукового публічного виступу

Публічний виступ потребує ретельної підготовки у кілька етапів:

- Формулювання теми, встановлення кола питань, які вона охоплює.
- Добір теоретичного та фактичного матеріалу. На цьому етапі важливо не просто знайти й опрацювати матеріал, а глибоко його осмислити, визначити головне і другорядне, інтегрувати основні положення з кількох джерел. Слід вибирати найяскравіші приклади, які добре сприймаються на слух, подумати про використання наочності або технічних засобів.
- Складання плану, тобто визначення порядку розташування окремих частин тексту, їх послідовності та обсягу. Слід пам'ятати, що у пунктах плану перелічуються основні мікротеми тексту. Кожен пункт має бути коротким, чітким, відповідати змісту виділеної частини.
- Складання тексту виступу.

Текст має чіткий поділ на вступ, основну частину та висновки.

На магістерському семінарі студенти оприлюднюють наукову доповідь, яка узагальнює наукову інформацію, досягнення, відкриття чи результати наукових досліджень.

Схема наукової доповіді:

- обґрунтування актуальності наукового дослідження, новизни й позитивного ефекту, який буде досягнуто завдяки вирішенню обраної наукової проблеми;
- визначення предмета, об'єкта дослідження;
- характеристика методу і методики проведення дослідження;
- опис процесу досліджень;
- повідомлення про результати проведених досліджень;
- формулювання висновків, визначення перспектив застосування результатів досліджень.

Тема 5. Презентація основних розділів роботи

На магістерському семінарі студенти представляють основні практичні розділи свого дослідження. Відбувається дискусія.

Тема 6. Презентація висновків

Проводиться презентація висновків, особливу увагу акцентуємо на тому, чи висновки відповідають поставленим завданням до роботи. Дискусія.

Тема 7. Підготовка презентації магістерської роботи до захисту

Презентація виконується зазвичай в PowerPoint і складається з 5–7 слайдів. Основне правило презентації: на слайді має бути відображено схематично те, про що йде мова в доповіді. І це не повинен бути суцільний текст – це переважно є тези, графіки, таблиці, схеми. Презентація повинна бути витримана в єдиному стилі. Допускається використання анімації при перемиканні слайдів. У презентацію іноді навіть включають відеоматеріали. Природно, велику увагу необхідно приділити оформленню слайдів – все повинно бути рівно, акуратно і красиво розташовано на слайді.

Тема 8. Вимоги до наукової дискусії

Наукова дискусія – це обговорення і вирішення будь-якого спірного наукового питання. Метою дискусії є з'ясування і зіставлення позицій, пошук правильного рішення.

Правила ведення суперечки:

- Починайте заперечувати тільки тоді, коли ви упевнені, що думка співрозмовника дійсно суперечить вашій.
- Спростовуйте фактами, показом того, що теза протилежної сторони не впливає з аргументів чи, що, висунута опонентом, теза не доведена. Можна показати хибність висловленої думки чи аргументів, спираючись на те, що висновки, які випливають з них, суперечать дійсності. Не наполягайте на запереченні доводів опонента, якщо вони ясні й очевидні.
- Стежте за тим, щоб у ваших міркуваннях не було логічних помилок.
- У процесі суперечки намагайтеся переконати, а не уразити опонента, пам'ятаючи, що повага до чужих переконань не тільки ознака поваги до чужої особистості, але й ознака широкого і розвиненого розуму.
- Умійте зберігати спокій і володіти собою.

Тема 9. Характеристика тез наукових конференцій та статей.

І тези, і стаття мають містити такі компоненти:

- **вступ** (постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями);
- **аналіз останніх досліджень і публікацій** (в яких започатковано розв'язання зазначеної проблеми і на які опирається автор, виявлення наявності наукової дискусії щодо предмету дослідження);
- **постановка завдання** (формулювання мети статті, яка має бути сформульована коректно, відповідати змісту й назві дослідження);
- **результати дослідження** (виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів);
- **висновки** є підсумковою розділом частиною статті та повинні бути лаконічними, конкретними, мають відповідати меті та назві статті, не мають дублювати фрази з анотації;
- **список літератури та джерел.**

Тема 10. Презентація магістерської роботи в повному обсязі. Наукова дискусія.

Захист магістерської роботи проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії, яка заслуховує автора, відгук наукового керівника, оголошує рецензію. Щоб підготувати магістранта до захисту, на магістерському семінарі проводимо своєрідну репетицію цього заходу, а також попередній захист на кафедрі, на якій написано кваліфікаційну роботу. Студент представляє доповідь з презентацією, відбувається дискусія.

5. ОБОВ'ЯЗКИ МАГІСТРАНТІВ І КЕРІВНИКІВ

Керівник магістерської роботи:

- пропонує студентам магістратури теми магістерських робіт відповідно до свого наукового напрямку діяльності, спеціалізації магістерської програми та потреб відповідної спеціальності;
- здійснює керівництво магістерської роботи;
- надає допомогу в підготовці індивідуального плану роботи та контролює його виконання;
- формує разом зі студентом магістратури завдання на підготовку магістерської роботи та впродовж усього періоду навчання на основі аналізу підготовлених студентом матеріалів фіксує його виконання, про що інформує на засіданні кафедри;
- рекомендує літературу та інші джерела інформації;
- проводить консультації відповідно до розкладу та графіка самостійної роботи студента;
- аналізує й контролює організацію самостійної роботи студента магістратури, допомагає доопрацювати роботу після перевірки її на плагіат;
- залучає студентів магістратури до наукової роботи;
- сприяє публікації результатів наукових чи науково-методичних досліджень.

Магістрант зобов'язаний:

- обрати тему магістерської роботи відповідно до свого наукового напрямку діяльності, спеціалізації магістерської програми та потреб відповідної спеціальності;
- регулярно консультиватися зі своїм керівником магістерської роботи;
- виконувати індивідуальний план роботи та інформувати керівника щодо його виконання;
- опрацьовувати літературу та інші джерела інформації;
- дотримуватися правил наукової доброчесності;
- представляти науковому керівникові частини магістерської роботи впродовж періоду її написання;
- працювати над магістерською роботою відповідно до плану та графіка.

6. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 –100	A	відмінно	Зараховано
81-89	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
26-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Незараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

- Вержиховська О.М., Гурський В.А., Плахтій М.П. Науково-дослідна діяльність у галузі освіти.: Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський, 2015. 137 с.
- Гуторов О.І. Методологія та організація наукових досліджень : Навчальний посібник. Харків : ХНАУ, 2017. 272 с.
- Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014р. № 1556-VII/<https://zakon.rada.gov.ua/>
- Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015р. № 848- VIII/<https://zakon.rada.gov.ua/>
- Каламбет С.В. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. Днівськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.
- Карпаш О.М., Райтер П.М., Карпаш М.О. Методологія наукових досліджень. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2014. 253 с.

- Корягін М.В., Чік М.Ю. Основи наукових досліджень. К.: Алерта, 2014. 622 с.
- Основи методології та організації наукових досліджень: Навчальний посібник для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. К. : Центр учбової літератури, 2010.
- Постанова КМ України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23.03.2016р.№261/<https://zakon.rada.gov.ua/>
- Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень. Підручник. К.: Знання, 2005. 309 с.
- Ференц Н. Сучасні методологічні засади літературознавства: навчально-методичний посібник. Ужгород, 2021. 140 с.

Додаткова

- Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд “Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики”; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. 70 с.
- Артемчук Г. І., Курило В. М., Кочерган М. П. Методика організації науково-дослідної роботи: Навчальний посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. Київ: Форум, 2000. 271 с.
- Асіїв Л. В. Курсова робота з українського мовознавства: Методичні вказівки до написання та вимоги до оформлення курсової роботи (для студентів II курсу філологічного факультету спеціальностей 035 Філологія (спеціальність 035.01 Українська мова та література) і 014 Середня освіта (спеціалізація 014.01 Українська мова та література)/ Львів: ВЦ ЛНУ, 2018.
- Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень. К.: Центр учбової літератури, 2014. 142с.
- Вітвицька С. С. Практикум з педагогіки вищої школи : навчальний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. К. : Центр навчальної літератури, 2005. 396 с.
- Глущенко В. А. Лінгвістичний метод і його структура. Мовознавство. 2010. № 6. С. 32–44.
- Горошкіна О. М., Нікітіна А. В., Попова Л. О. Магістерська робота: від задуму до захисту: методичний путівник. Луганськ, 2004. 21 с.
- Денисюк І. Франкова концепція національної літератури // Денисюк І. О. Літературознавчі та фольклористичні праці: У 3 т., 4 кн. Львів: [У надзаг.: Львівський національний університет імені Івана Франка], 2005. Т. 2: Франкознавчі дослідження. С. 299–305.
- ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання/ Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. (Інформація та документація). З внесеними поправками. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>
- Зосимов А. М. Дисертаційні помилки: монографія. Х. : ІНЖЕК, 2009. 264с.
- Комплексна експертиза дисертаційних робіт: економічні спеціальності: [рекомендації] / Н.-д. центр індустр. пробл. розв. НАН України, Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Черніг. держ. технол. ун-т МОНМСУкраїни; [уклад.: Кизим М. О. та ін.]. Х. : ІНЖЕК, 2012. 118 с.
- Корбутяк В.І. Методологія системного підходу та наукових досліджень: Навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2010. 176 с.

- Корнієнко І. А. Наукові основи курсової роботи: методичні рекомендації. Миколаїв, 2005. 26 с.
- Кравченко Н. К. Методи лінгвістичних досліджень: URL: <http://discourse.com.ua/lekcii/>
- Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Полтава: Оріяна, 2012. 183 с.
- Мартинюк А. П. Основи наукових досліджень у лінгвістиці: навч.- метод. посібник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007. 40 с.: URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream>
- Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі : Навчальний посібник. / С. У. Гончаренко, П. М. Олійник, В. К. Федорченко та ін. ; за ред. С. У. Гончаренка, П. М. Олійника. К. : Вища шк., 2003. 323 с.: іл.
- Микитюк В. Педагогічні концепти Івана Франка (теорія та методика навчання літератури) : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 408 с.
- Мороз І. В. Структура дипломних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту. Київ, 1997. 56 с.
- Мосейчук О. М. Методи проведення лінгвістичних досліджень: нав.- метод. посіб. Житомир: ЖДУ імені Івана Франка, 2012. 75 с.
- Основні вимоги до дипломних та випускних робіт студентів-філологів: метод. рекомендації / Уклад. О. Штонь, В. Буда. Тернопіль, 2000. 21 с.
- Партико З. В. Основи наукових досліджень: підготовка дисертації: Навчальний посібник. Запоріжжя : КПУ, 2015. 235с.
- Русанівський В.М. Методологія, теорія і часткові методи лінгвістичних досліджень // Мовознавство. 1975. № 2. С. 3–12.
- Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008.
- Спіцин Є.С. Методика організації науково-дослідної роботи студентів у вищому закладі освіти. Київ: Вид.центр КНЛУ, 2003. 120 с.
- Чернілевський Д.В. Методологія наукової діяльності: Навчальний посібник.: Вид. 2-ге, допов. Вінниця, 2010.
- Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. К.: Знання, 2006. 307с.
- Burzyńska A., Markowski M. Teorieliteratury XX wieku: podręcznik. Kraków : WydawnictwoZnak, 2006. 514 s.
- Ingarden R. O dzieleliterackim. Badania z pograniczaontologii, teoriijęzyka i filozofii literatury. Warszawa : PaństwoweWydawnictwoNaukowe, 1988. 494 s.
- Półturzycki J. Dydaktykadlanauczycieli. Toruń : Wydawnictwo A. Marszałek, 2001. 322 s.
- Wizenbacher K. DieUnterrichtsplanung / K. Wizenbacher // Metodykaliteratury. Opracowania. T. 2. Warszawa : «PLEJADA» S.C., 2002. S. 531–537. (Переклад з німецької).

Допоміжна

- Глібчук Н. М., АсіївЛ.В. Діалектологічна практика: навчально-методичний посібник. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 103 с. URL: http://philology.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2013/11/Dialekt_praktyka_rob_prohr_Hlibczuk.pdf
- Конобродська В. Курсова і дипломна роботи з етнолінгвістики: Навчальний посібник. Житомир: Полісся, 2003. 236 с.
- Кочан І.М., Токарська А.С. Культура рідної мови: зб.вправ і завдань. Львів: Світ, 1996. 228 с.

- Кочерган М.П. Загальне мовознавство. Київ: Видавничий центр «Академія», 1999. С.30–32.
- Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. Київ: Либідь, 2001. 240 с.
- Семотюк О. Л. Сучасні технології лінгвістичних досліджень: Навчальний посібник. Львів: Вид-цтво Львів. політехніки, 2011. 152 с.
- Сербенська О., Білоус М. Екологія українського слова. Практичний словничок- довідник. Львів: Компанія “Манускрипт”, 2003. 68 с.
- Словник труднощів української мови. Київ: Рад. школа, 1989. 334 с.
- Тематика та методичні поради до написання курсових робіт з української мови: для викладачів і студентів філологічних факультетів педагогічних інститутів / Упоряд. М. І. Пентиліук, В. О.Нагіна. Київ, 1990. 52 с.
- Чак Є.Д. Складні випадки вживання слів. Київ: Рад.школа, 1984. 185с.

Інформаційні ресурси

- Реєстр наукових фахових видань України. URL: <http://nfv.ukrintei.ua/CommitteeonPublicationEthics>. URL: <https://publicationethics.org>
- Web of Science. URL: <https://apps.webofknowledge.com>
- Google scholar. URL: <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>
- Вимоги до виконання курсових та кваліфікаційних робіт 2020. URL: <https://filos.lnu.edu.ua/departament/psycholohiji>
- Створення презентації в PowerPoint. URL: <https://support.microsoft.com/uk->
- Як створити Google-форму. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=gDi2V32vlns>
- Відео матеріали із статистичними методами. URL: <https://www.dropbox.com/sh/ytxbpyesea7g5ze/AAA774Urt-IXh8V5RWqQufPUa>
- Research Gate. URL: <https://www.researchgate.net/>
- Committee on Publication Ethics. URL: <https://publicationethics.org>
- Universal Decimal Classification. URL: <http://www.udcsummary.info/php/index.php?lang=uk&pr=Y>
- Open Science in Ukraine (OSU). Комплексна підтримки наукових журналів в мережі Інтернет. URL: <https://openscience.in.ua/doi-suffix.html>
- Salamipublication.Case. URL: <https://publicationethics.org/search?t=salami>
- ScimagoJournal&CountryRank. URL: <https://www.scimagojr.com>
- SCOPUS. URL: <https://www.scopus.com/home.uri>
- Державна наукова установа “Книжкова палата України імені Івана Федорова” URL : <http://www.ukrbook.net/>
- Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника URL : <http://www.lsl.lviv.ua/>
- Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека. URL : <https://lonpb.com.ua/>
- Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка URL : <https://lnulibrary.lviv.ua/>
- Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>